

# PROTEUS

Postojna, 14. september 2006; letnik 2, številka 6  
glasilo izdaja Postojnska jama, turizem, d. d., Postojna

## V tej številki:

- ✦ 11. Erazmov viteški turnir v Predjami
- ✦ Glavna sezona končana
- ✦ Poletje v Jamskem dvorcu
- ✦ Razstava ikon v Predjamskem gradu
- ✦ Rally oldtimerjev
- ✦ Zaključil se je Festival Klasikaa Postojna
- ✦ 3. Postojna Blues
- ✦ Jamiland in Otroški bazar
- ✦ Kjer je umetnost, je tudi srce
- ✦ Otroško poletje se je zaključilo ...
- ✦ Svetovni dan turizma
- ✦ Furmanski praznik pri Postojnski jami
- ✦ Zgodovinski kotiček - furmanstvo
- ✦ Obisk sanatorija Edel na Češkem
- ✦ Vrhunec turistične ponudbe v Hotelu Jama
- ✦ Širitev trgovske ponudbe
- ✦ Odlično poslovanje v Predjami
- ✦ Tečaj iz varstva pred sevanji

## GLAVNA SEZONA KONČANA

Osrednji dogodek in višek glavne sezone je bil tudi letos Erazmov viteški turnir. Po enoletnem premoru je Predjama zopet gostila številne obiskovalce in mednarodno zasedbo viteških skupin. Za Predjamo pa se do-godek prične veliko prej preden slavnostno zadonijo možnarji in Erazem odpre turnir. Že v začetku avgusta se pričnejo vsako leto obsežne priprave, ko se na novo ureja turnirski prostor, prostori ob grajski kašči in v njej, skozi tedne do turnirja se pripravljajo travniki za parkirišča, kosijo se vse travnate površine pred in pod gradom, čeprav je res, da je zelo suho poletje v juliju in prvih dneh avgusta, letos to delo občutno zmanjšalo. Kljub vsemu je najbolj viden del priprav na prireditev, ko se že v začetku avgusta Predjama slavnostno odene s številnimi zastavami, ki krasijo tako grad, kot tudi njegovo neposredno okolico ob dohodni poti. Vsako leto nas te zastave opominjajo, da se bliža dan, ki pomeni višek in obenem tudi zaključek visoke sezone. Obiskovalcev, ki mesec avgust naredijo vedno izredno delaven in naporen, je na ta dan seveda še posebno veliko, in čeprav mogoče na prvi pogled tega ni pripisati majhni in ozki dolini ob Lokvi, jih le-ta sprejme več kot 8.000. Šele viteški turnir, s svojo razvejanostjo, pompoznostjo in množičnostjo da dokončni pečat sezoni in šele, ko je pospravljena zadnja zastava, je glavna poletna sezona res končana.

Sergeja Kariž

## 11. ERAZMOV VITEŠKI TURNIR V PREDJAMI

... se je tudi letos k sreči uspešno zaključil. Po čem se je razlikoval od predhodnih?

Obiskalo ga je rekordno število obiskovalcev, nastopilo je rekordno število nastopajočih in s prodajo smo dosegli največji iztržek.

Eden od gostov je izjavil, da je prireditev postala že tako obsežna, da poka po šivih – tako po vsebini kot po številu obiskovalcev. Zato bo v bodoče potrebno res iskati nove možnosti za razširitev prizorišč in prometnih površin – predvsem v povezavi s parkirnimi površinami pri Postojnski jami.

dodelani, Srbi razboriti, Italijani pa se dobro počutijo v številni družbi.

Nenavadno veliko je bilo letos mladih družin in majhnih otrok, ki so nestrpno pričakovali otroški program. Kljub temu, da smo okrepili ekipo, ki je zabavala najmlajše, se je izkazalo, da bo program za otroke potrebno v bodoče še raztegniti in vsebinsko dopolniti.

V veliki meri so letos radovednost in pričakovanja najmlajših potešili že vitezi v taboru, ki so se z njimi pomerili z lesenimi meči.



11. Erazmov viteški turnir je bil rekorden v vseh pogledih.

Glede na veliko število gledalcev je bilo posebej zahtevno urejanje prometnega režima in pobiranje vstopnine. Za prometni režim so – kot že nekaj let prej – skrbeli domačini, na vstopnini pa je bila popolnoma nova ekipa, ki se je odlično odrezala. Kot vedno je bilo malo slabe volje zaradi čakanja v koloni, a temu se težko izognemo.

Programska novost je bil viteški tabor, v katerem so svoje orožje, opremo, šotore in spretnosti postavili na ogled vitezi iz Češke, Italije, Srbije in Slovenije. Tako, kot se je razlikovala njihova oprema, so bili raznoliki tudi njihovi nastopi. Čehi scensko

Uspeh prireditve je predvsem rezultat dobrega dela vseh, ki so prireditev pripravljali – od priprave in pospravljanja prostora, vstopnine, prometnih rediteljev, gostinstva, trgovine, prodaje vstopnic za jama in grad, vseh nastopajočih, izvajalcev in organizacijske ekipe – hvala vsem za odlično sodelovanje.

Ksenija Dvorščak



## POLETJE V JAMSKEM DVORCU



Kot že nekaj let je bil eden od vrhuncev letošnjega pettedenskega festivala Zmaj 'ma mlade pri Postojnski jami. V četrtek, 24. avgusta, so v Jamskem dvorcu nastopili Zoran Predin in Žive legende, in sicer s programom, ki so ga poimenovali Koncert za zaljubljene. V dve uri trajajočem koncertu smo poslušali vsem dobro poznane skladbe pa tudi nekaj novejših. Nastop znanih slovenskih glasbenikov je bil sicer predviden na platoju pred Postojnsko jamo, a se je organizator zaradi nestabilnega vremena odločil za veliko dvorano Jamskega dvorca.

Že naslednji večer, 25. avgusta pa smo gostili še eno legendarno glasbeno skupino, Beneške fante. Beneški fantje so najstarejši še delujoči ansambel, aktivni so že preko 50 let, za seboj imajo preko 11000 nastopov, spremlja pa jih še vedno velik krog oboževalcev, ki so ta večer uživali z njimi.

Sabina Paternost



## RAZSTAVA IKON V PREDJAMSKEM GRADU



V drugi polovici avgusta je Predjamski grad vsebinsko napolnila razstava ikon slikarke Albine Nastran. Te v zlato odete starokrščanske svete podobe še danes predstavljajo eno največjih zakladnic pravoslavne cerkvene opreme in razvoja kulture nasploh. Njihov vpliv je bil dovolj močan in umetniško pomenljiv, da se je v preteklih stoletjih razširil in je tudi danes zanimiv.

Ko je avtorica prišla do nas z idejo o razstavi, smo si bili takoj edini, da je primeren prostor Predjamski grad. Za razstavo smo uredili sobo v 1. nadstropju vhodnega stolpa, ki je do sedaj služila kot informacijska soba. Panoji, ki so bili ob tej priložnosti postavljeni na novo, bodo po razstavi služili kot primerna oprema za interpretacijo osnovnih informacij o gradu.

Ksenija Dvorščak

Ob izidu slovenske izdaje revije National Geographic je založba Rokus pripravila posebno fotografsko razstavo **NATIONAL GEOGRAPHIC SLOVENIJA - 100 IZBRANIH FOTOGRAFIJ**, ki je obiskala več slovenskih mest. Od 18. avgusta do 4. septembra je bila na ogled v Jamskem dvorcu.

Danes je vrhunska fotografija zaščitni znak te svetovno znane revije. Fotografi National Geographic poskušajo že 118 let približati svet in njihova čudesa. Na razstavi je eden od izborov najlepših, najzanimivejših in najbolj nenavadnih podob sveta in življenja v njem. Osupljivo je, kako močne so zgodbe, ki jih posamezne fotografije odkrivajo.

Razstavo v Jamskem dvorcu sta odprla dr. Miha Kovač, odgovorni urednik slovenske izdaje revije National Geographic in častni gost dr. Andrej Mihevc, pomožni tajnik Mednarodne speleološke zveze, ki je spregovoril o pomembni vlogi National Geographica pri raziskovanju jamskega sveta. Med odprtem je Arne Hodalič, urednik fotografije pri reviji National Geographic Slovenija, podelil nagrade zmagovalcema Nikonovega natečaja Fotografsko odkrivanje sveta, ki je potekal na notranjskih osnovnih in srednjih šolah.

Razstava je bila dobro obiskana, ogledalo si jo je med 100 in 200 gostov dnevno.

Ksenija Dvorščak

## RALLY OLDTIMERJEV



Od 23. do 26. avgusta je potekal 4. rally starodobnih avtomobilov Trst – Dunaj. Na 750 km dolgi poti, ki so jo prevozili iz Trsta, proti Reki, preko Slovenije do Dunaja, so imeli kar nekaj hitrostnih preizkušenj. Eden od postankov je bil pred Postojnsko jamo, kjer so se pomerili v spretnostni preizkušnji, pot pa so nadaljevali proti Planini, kjer jih je čakala še hitrostna. Rally-ja se je udeležilo 100 oltimerjev, najstarejši je bil letnik 1928.

Sabina Paternost

## ZAKLJUČIL SE JE 3. FESTIVAL KLASIKAA POSTOJNA

Letos je potekala že tretja sezona festivala Klasikaa Postojna, ki ga je Postojnska jama, turizem organizirala v sodelovanju s festivalom Brežice in Občino Postojna.

Skupini Festival Brežice se je v letu 2006 kot partner programa pridružil italijanski Festival Toscano di Musica Antica. Skupino Festival Brežice 2006 tako sestavlja pet festivalov: Festival Brežice, Festival Toscano di Musica Antica, Klasikaa Postojna, Klasikaa Slovenija in Zagrebački barokni festival. Letošnji dogodki Skupine Festival Brežice 2006 so potekali od 30. junija do 12. avgusta na osemindvajsetih zgodovinskih lokacijah s triinštiridesetimi koncerti.

Festival Klasikaa Postojna predstavlja predvsem baročno glasbo na avtentičnih starih inštrumentih. V Jamskem dvorcu se je zvrstilo pet izvajalcev: godalni ansambel Holland Baroque Society s programom Vivaldija, Hrvatski barokni ansambl, ki je predstavil Försterja, Kindermanna, Muffata, Uccellinija, Forchheima in drugih. Baročni ansambel Ausermusicci je navdušil z izvedbo del Boccherinija, Cambinija in Manfredija. Violinist Timothy Haig in čembalistka Valeria Montanari sta se predstavila z Mozartovimi sonatami. Mladi domači pianist Erik Šuler je edini predstavil sodobnejšo glasbo ruskih skladateljev. Zaključni koncert je bil v cerkvi Sv. Štefana v Postojni, kjer je nastopil poljski baročni trio Cracovia Barocca.

Ker je osnovna ideja festivala, da združuje stavbno kulturno dediščino, glasbo in izbrano enološko ponudbo, so koncerte med odmori popestrili domači vinarji. Predstave so se kleti: Mansus Makovec, vinogradništvo Ivan Fornazarič in vinogradništvo Lisjak.



Pianist Erik Šuler v Jamskem dvorcu.

Program je bil pester in zelo kakovosten. Posamezne koncerte je obiskalo okrog 50 ljubiteljev tovrstne glasbe. Cene vstopnic so bile glede na program zelo dostopne (2.500 SIT za odrasle in 50 % popust za dijake in študente). Glede na to, da gre že za tretjo sezono festivala Klasikaa Postojna, smo si vendarle obetali boljši obisk tovrstnih dogodkov. Razloge iščemo predvsem v tem, da je program znan mnogo prepozno – šele meseca julija – in ga je nemogoče uvrstiti v aktualne potovalne aranžmaje organizatorjev potovanj.

Ksenija Dvorščak

## 3. POSTOJNA BLUES

Ker se je postojnski blues dobro prijel, je pred vrati nova, tretja sezona Postojna Blues koncertov. Žanr ima velik krog privrženecv in letos smo v sodelovanju s programskim vodjo, Borutom Bašinom, izbrali program, ki bo malce obarvan s funky, country in jazz ritmi. Zaključni festivalski del bo vsebinsko dopolnjen s folk glasbo. Vsi koncerti se bodo odvijali v Jamskem dvorcu ob 20.30. Vstopnica za posamezen koncert bo znašala 2.500 SIT. Tudi v letošnji sezoni je medijski pokrovitelj festivala Val 202.

Ksenija Dvorščak

### Program koncertov sezone Postojna blues 2006/2007

28. september 2006:

*Billy Jones Bluez Band (USA)*

26. oktober 2006:

*Mr. Lucky & Sen-Sa-Shun Band (ITA)*

23. november 2006: *Innes Sibun (GB)*

21. december 2006: *Gospel koncert*

25. januar 2007:

*Vincent Williams' Ultrafunk (USA / ITA)*

29. marec 2007: *Sax Gordon feat. Raphael Wressnig & Alex Schultz (USA / A)*

19. april 2007: *Teresa James (USA)*

## KJER JE UMETNOST, JE TUDI SRCE

Delo, 01.08.2006, Tanja Jaklič

**V Ljubljano je prišel na premierno izvedbo skladbe, ki jo je napisal za ansambel MD7 po navdihu iz Postojnske jame.**

Predsednik hongkongske zveze društev skladateljev, eden glavnih »arhitektov« prihodnjih Svetovnih glasbenih dnevo, prodekan in profesor za glasbo na kitajski univerzi v Hong Kongu, skladatelj, V Ljubljano je prišel poslušat svojo skladbo V brezkončnost, ki jo je v nedeljo na ljubljanskem Gradu izvedel ansambel za sodobno glasbo MD7. »Ali ni glasba prav to - neskončnost brez meja!«

**Gospod Wing-wah, kako ste bili zadovoljni z nedeljsko premiero?**

O, zelo. Pred tremi leti sem bil prvič prišel v Slovenijo, na Svetovne glasbene dneve, in ko so nam gostitelji razkazovali slovenske naravne lepote, sem bil še posebno očaran nad Postojnsko jamo. Moj dolgoletni prijatelj Pavel Mihelčič me je naprosil, da napišem skladbo za njegov ansambel MD7 in Postojnska jama je postala muza, navdih. Naslov V brezkončnost je pravzaprav ponostavljen prevod latinskega napisa pred jamo. Skladba je kot obisk, raziskovanje tega prekrasnega naravnega čudesa z vso prečudovito scenerijo. Obiskovalec v jami je vesel, srečen, zapleše ...

## JAMILAND IN OTROŠKI BAZAR

Postojnska jama, turizem, d.d. bo v sodelovanju z Notranjsko – kraškim regionalnim zavodom za turizem Postojna na septembrskem Otroškem bazarju predstavila blagovno znamko JAMILAND.

Na ogled bomo postavili Pravljično deželo Zmajčeka Jamija, avtorja Bojana B. Bitežnika, ki je skupaj z junaki pravljice tudi tokrat pričaral podobo jamskega sveta Postojnskega krasa tako, kot ga vidijo otroške oči.

Vendar pa Zmajček Jami, Drobnovratnik, Švigelj, Človeška ribica in ostali jamski prebivalci na Otroškem bazarju ne bodo sami. Skupaj z jamskimi biseri jih bo spremljal pravljicar v vlogi odkritelja Postojnske jame. Obiskovalcem bo pripovedoval, kaj vse se je v globinah Postojnskega krasa dogajalo okrog leta 1818 in kaj se dogaja v Postojnski jami danes.

Starši in otroci bodo prisluhnili pravljici, barvali pravljичne junake, sodelovali v akciji za slovenske družine, predvsem pa se znova navdušili nad izjemno pestrostjo Postojnskega krasa, ki je še bolj kot na površju zanimiv v svojih skrivnostnih biserih globinah.

Vzgojitelje in učitelje, profesorje in ravnatelje pa bo mladi vodnik Postojnske jame, turizem, d.d. seznanjal z vsebino Vodnika za organizirane šolske skupine in svežimi novostmi ponudbe za mladino.

Blagovna znamka Postojnska jame, turizma, d.d., JAMILAND, bo na Otroškem bazarju predstavila vse prodajne artikle, ki so lahko tudi po promocijski ceni enkratno darilo. Privoščite ga sebi, vašim domačim, prijateljem ali poslovnim partnerjem.

Marjeta Marinčič



## Ustvarjalni nedeljski obiski

V poletnih mesecih so vsako nedeljo v Sladolednem vrtu pri Postojnski jami potekale otroške delavnice s katerimi smo animatorji skušali otrokom polepšati počitniške nedeljske popoldneve in jim podrobno predstaviti zmajčka Jamija.

Starši so, medtem, ko so se otroci zabavali: risali, barvali pobarvanke, igrali in poslušali zgodbe o zmajčku Jamiju, poklepetali ob dobri kavici, sladoledni kupi "Zmajček Jami" in se od časa do časa tudi sami priključili skupini otrok.

Ob tej priložnosti je potekala tudi prodaja knjig "Zmajček Jami" po posebno ugodni ceni in nagradna igra za sladkosnede, ki se niso mogli upreti sladoledni kupi "Zmajček Jami".

Animatorji smo veseli in zadovoljni, ker so se otroci in njihovi starši tako številčno odzvali našemu povabilu in upamo, da bo takih priložnosti v prihodnosti še več.

Ana Božič, animatorka delavnic



## Pravljčni sobotni popoldnevi

Iskreno se zahvaljujem vsem obiskovalcem, ki ste prišli poslušat moje dogodivščine v Postojnski jami izpred mnogo let.

Za pripovedovanje sem se odločil predvsem zato, ker nočem da bi ljudem ostale skrite vse zanimive zgodbe o zmajih, škrtatih in vilah ki smo jih, ko morje še ni bilo slano in drevesa še ne lesena, videli v naših popotovanjih po jamah.

Ko sem pred začetkom pripovedovanja govoril z zmajčkom Jamijem in škrtatom Švigljem o mojih namerah, sta bila oba zelo navdušena, da bom s pomočjo pravljice Bojana B. Bitežnika



v svet ponesel resnico o nastanku človeške ribice, ki jo vsi moji obiskovalci poznate.

Tudi vi, otroci in starši, ki ste zgodbo slišali iz mojih ust, jo povejte še ostalim prijateljem in znancem, saj bomo le tako dosegli, da bodo jamski biseri ostali nedotaknjeni v globinah Postojnske jame, kjer ji naši prijatelji še danes varujejo.

Lepo bi se zahvalil tudi Marjeti Marinčič, da me je spodbujala in bodrila, saj bi brez nje verjetno zmajček Jami še vedno spal na biserih v globinah jame.

Uroš Pečar, pravljčar v vlogi Luke Čeča

## Legenda o roparskem vitezu Erazmu Predjamskemu

Meseca avgusta, natančno vsak petek v tem mesecu so otroci v spremstvu staršev lahko poslušali zgodbo o roparskem vitezu Erazmu, ki jo je otrokom v eni izmed sob v predjamskem gradu pripovedovala Erazmova ljubica Poliksena. Da, prav ste prebrali. Tako je bilo namrec ime Erazmovi ljubici, ki je kriva, da na trgu pred cerkvi-

co še danes raste mogočna lipa. V tem prečudovitem okolju se je vsak petek zbralo veliko otrok iz okoliških krajev, zgodbici pa so se seveda pridružili tudi otroci iz vseh koncev Slovenije, ki so s starši prišli na izlet v Predjamski grad. Da je bila vsa stvar še bolj zanimiva, pa so otroci lahko tudi sami sestavili grad iz puzzle. Ker so bili vsi otroci zelo pridni, tako pri sestavljanju gradu kot pri poslušanju zgodbe, je na koncu sledilo tudi darilo.

bi pripomogli k temu, da bi naši otroci, ki so polni domišljije izvedeli kaj več vendar na drugačen njim bolj zanimiv in zabaven način. Saj smo vsi bili enkrat otroci in še vedno smo globoko v sebi. Veliko napako bi naredili, če ne bi ponudili otrokom tistega kar si želijo in je za njih dobro, mar ne?

Anja Širca, pripovedovalka



Otroci in starši so bili nad pravljico v pristnem grajskem okolju zelo navdušeni, saj jim je zagotovo popestrila še en poletni počitniški popoldan. Glede na zanimanje in odziv staršev na legendo o Erazmu Predjamskemu, bi se morali pravljčni popoldnevi s Polikseno nadaljevati tudi vnaprej. Le tako

## SVETOVNI DAN TURIZMA

Svetovni dan turizma, 27. september, je vsako leto posvečen drugačni turistični tematiki. Letošnji slogan je »Turizem bogati – posameznike, družine, družbene skupnosti in celoten svet«. Direktorat za turizem ter Slovenska turistična organizacija nas vabita, da se aktivno pridružimo skupnim pripravam in izvedbenim aktivnostim s katerimi želita obeležiti ta praznik tudi v Sloveniji. Več informacij lahko poiščete na [www.slovenia.info/danturizma](http://www.slovenia.info/danturizma).



## FURMANSKI PRAZNIK PRI POSTOJNSKI JAMI



V parku Postojnske jame je letos potekal že 15. tradicionalni Furmanski praznik namenjen prikazu tovarne in prevozne dejavnosti skozi zgodovino. Letošnji sprevod furmanskih voz so prvič doslej spremljali starodobni avtomobili, ki so podobno kot furmani poželi nemalo zanimanja in pohval. Poleg bogate povorke so si obiskovalci lahko ogledali še različne stare obrti, v kuhanju golaža pa so tekmovali župani domače in sosednjih občin. Po predstavitvi in izboru najlepših vozov se je prireditev nadaljevala z zabavnim programom in plesom.

Sabina Paternost



## ZGODOVINSKI KOTIČEK - FURMANSTVO

Ker je avgust mesec furmanskega praznika, je tokratna tema zgodovinskega kotička posvečena furmanstvu. Dejavnost, ki je močno zaznamovala to pokrajino (pa ne samo na našem koncu, ampak tudi širše) in ki je danes le še stvar preteklosti, kljub temu s svojim bogatim izročilom še vedno ostaja trdno zasidrana v spominu tukajšnjih prebivalcev. Svojevrsten dokaz tega je vsakoletna množična udeležba na furmanskem prazniku.

Furmanstvo, in še prej tovarništvo, je bilo v naših krajih pomemben dejavnik, saj je predstavljalo pomemben del zaslужka. Poleg tega je furmanstvo spodbudilo razvoj ostalih obrti, ki so mu omogočale nemoten potek. Tako so se ob glavnih cestah razvile številne krčme in prenočišča, saj so bili furmani zaradi dolgih razdalj in slabih poti, ki niso omogočale hitrejšega prometa, dolgo na poti. Prav tako je bilo vedno potrebno imeti na razpolago kovače, saj brez konja pot ni bila mogoča. Tudi vozovi, ki so morali vzdržati dolge razdalje s težkim tovorom na slabih cestah, so ves čas potrebovali spretne roke. Tako se je ob glavnih prometnih poteh razvila celotna dodatna dejavnost, brez katere furmanstvo kot tako ne bi bilo mogoče. Še danes nas pot skozi naše kraje popelje mimo hiš, ki s svojo velikostjo in načinom gradnje spo-minjajo na tiste čase, ko so nudile hrano in prenočišče številnim možem na poti. Prav tako so bili številni klaneci, ki stojijo na poti med Ljubljano in Trstom velika ovira za prevoz, tako da je bilo potrebno ob naj-bolj strmih vedno dodatno vpreči par konj. O strmosti klanca med Planino in Postojno nenazadnje priča tudi današnja beseda »čufar«, popačenka iz nemškega jezika, ki še danes spominja na to, da je bilo



*Prikaz nekdanjih obrti, navad in življenja vsako leto pritegne veliko število obiskovalcev.*

potrebo pri Planini dodatno vpreči konje.

Kot tako razvita dejavnost je furmanstvo pomenilo velik del dodatnega zaslужka, saj so bile kmetije na krasu po večini majhne in so le težko preživljale številne družine. Vendar pa je prihod železniške proge, ki je leta 1857 Dunaj preko Ljubljane povezala s Trstom, pomenil hiter zaton furmanstva. Industrijska revolucija, ki jo je sprožil izum parnega stroja je z razvojem tehnike omogočila veliko hitrejšo in cenejšo povezavo. Vlaku je močno zarisal v podobo pokrajine, ne le s tem, ko je s tiri pokrajino cepil na dvoje, ampak dolgoročno gledano, še veliko bolj s tem, ko je povzročil zaton

starih dejavnosti, ki so dolgo časa dajale načinu življenja in izgledu pokrajine velik pečat. Propadlo je furmanstvo, z njim številni obrtniki in gostilničarji. Velike hiše ob cestah so ostale prazne, ljudje pa so si začeli zaslужka iskati drugje. Železnica je prinesla zaton nekaterih dejavnosti, a je prav tako spodbudila rast drugih. Za Postojno je bilo med drugim pomembno tudi to, da je šele železnica odprla vrata množičnemu turizmu. Romantični časi furmanstva pa kljub vsemu ostajajo trdno zasidrani v spominu tukajšnjih ljudi in vsakoletni furmanski praznik to le potrjuje.

Sergeja Kariž

## OBISK SANATORIJA EDEL NA ČEŠKEM

Potovanja na Češko smo se udeležili Barbara Mozetič, Nives Švara, Mateja Možina ter direktor Matjaž Berčon. Namen je bil ogled sanatorija Edel na Češko-Poljski meji. Barbara naj bi tam dobila nekaj koristnih informacij v zvezi z diplomsko nalogo in projektom – Speleoterapija v Otoški jami, ostali pa se naučili kaj novega.



*Barbara, Mateja in Matjaž pred vhodom v sanatorij.*

Naš prvi postanek na poti smo namenili ogledu Styrassic parka v Avstrijskem Bad Gleichenbergu. V parku si je mogoče ogledati več maket dinozavrov v naravni velikosti. V sklopu parka deluje tudi »Hotel pri drzni opici«, kjer lahko gostje svoje počitnice preživijo na drevesnih hiškah. V parku smo zvedeli nekaj zanimivih stvari o življenju dinozavrov in ugotovili, da bi bil park lahko ob boljšem vzdrževanju poti, maket dinozavrov in tabel z opisi veliko bolj zanimiv.

Drugi dan smo si v spremstvu dr. Vladimíra Svozilovega in njegove hčerke Aleksandre ogledali kompleks sanatorija Edel, privatnega zdravstvenega centra za otroke z boleznimi dihal (astma, alergije, bronhitis, prehlad,...). Otroci imajo od 3 – 15 let, mlajši so v sanatoriju lahko nastanjeni s spremstvom, za starejše je poskrbljeno, da lahko normalno obiskujejo šolski pouk. Zdravijo jih s speleoterapijo (način zdravljenja, ki se izvaja v podzemlju, ob določenih mikroklimatskih pogojih – stalna temperatura, relativna vlažnost, minimalen pretok zraka, visoka koncentracija kalcijevih in magnezijevih aerosolov ter negativnih ionov; poudariti je potrebno tudi odsotnost antigenov – pelod, prah, pršice...). Speleoterapija se ponavadi izvaja v kraških jamah ali rudnikih, v tem primeru zdravljenje poteka v rudniku, ki je 7 km oddaljen od sanatorija. Sama terapija je razdeljena na aktivni del (košarka, odbojka, namizni tenis, kegljanje, fitnes) in pasivni del (spanje – počitek na ležalnikih). Tudi mi smo se ob sprehodu skozi rudnik pošteno nadihali zdravilnega zraka.

Naši gostitelji so se potrudili in nam pripravili pester program ter nam dobro predstavili nekatere znamenitosti v bližini mesta Zlate hory. Tako smo se po ogledu sanatorija odpravili do romarske cerkvice Marije pomočnice ter »Zlatega mlina«, ki je muzej na prostem, kjer je prikazan postopek ločevanja zlata iz kamnov, ki so jih včasih kopali v rudnikih pod mestom Zlate hory. Kot pove že ime, gre za nekakšen mlin na vodo. Ta poganja mlinsko kolo, ki je povezano z mlinjskim kamnom v notranjosti mlina. Kamen razbija kose kamnin iz rudnika na majhne dele. Včasih so tako dobljene koščke ročno spirali s posebnimi posodami, na dnu katerih so se nabrale majhne količine zlata.

Dr. Petr Sladek, predstavnik sanatorija Edel, ki že nekaj let izvaja

meritve mikroklimе za potrebe speleoterapije v Otoški jami, je pripravil rezultate zadnjih meritev. Ti so po mnenju strokovnjakov pozitivni, vendar meritve še vedno potekajo. Tretji dan smo se po zajtrku odpravili proti mestu Viškov, kjer smo se nastanili v hotelu in nato nadaljevali pot proti najpomembnejši turistični jami na Češkem. Punkevny jaskyne se nahajajo na Moravskem krasu in so del najdaljšega jamskega sistema na Češkem, Amaterskih

jaskyin, ki merijo preko 30 km. Moravski kras predstavlja največjo kraško regijo na Češkem in se razteza na površini 100 km<sup>2</sup> med mesti Brno, Blansko in Bosovice.

Izpred informacijskega središča Skalni mlyn smo se do vhoda v Punkevny jaskyne odpeljali s turističnim vlakcem. Sprehodili smo se skozi lepo zasigan glavni rov jame in po približno 500 metrih prispeli do dna brezna Macocha, kar v prevodu pomeni mačeha. Brezno je globoko 138,7 metrov, iz dna se odpre pogled na vhod, ki je izjemnih dimenzij (174x76 m). Tu je moč videti tok reke Punkve, ki priteče iz najdaljšega češkega jamskega sistema in svojo pot nadaljuje po vodnem delu Punkevny jaskyne. Na dnu omenjenega brezna nas je čakal čoln, ki nas je po podzemni reki Punkvi, popeljal na površje.

Punkevny jaskyne imajo približno 200.000 obiskovalcev letno in so tako najbolj obiskana turistična jama na Češkem. Po ogledu jame smo se z vzpenjačo odpeljali do razgledne točke, s katere se vidi dno brezna Macocha in njegove razsežnosti.

Iz Češke smo v četrtek pot nadaljevali proti Dunaju, kjer smo se ustavili in obiskali zabavišni park Prater. Njegova posebnost je, da so posamezne atrakcije v privatni lasti. Vstopnine v park ni, se pa plača uporaba posamezne atrakcije.

Po prijetnem druženju smo se polni novih vtisov in doživetij odpeljali proti domu.

Mateja Možina, Barbara Mozetič  
in Nives Švara



*Preizkusili smo se tudi v nekaterih aktivnostih, ki jih ponujajo v sklopu zdravljenja s speleoterapijo.*

## VRHUNEC TURISTIČNE PONUDBE V HOTELU JAMA

“Full” sezona se počasi bliža koncu, zato smo si utrgali par minut, da se javimo s statističnimi podatki o letošnji zasedbi Hotela Jama.

V mesecu avgustu letos smo zabeležili 3.648 nočitev, kar je za 499 več kot v lanskem avgustu. V letu 2005 je bilo od januarja do avgusta 14.341 nočitev, letos pa 13.384.

Manjše število nočitev letos je posledica izpada madžarskih skupin agencije Vital Expressz, ki so se preusmerile na obalo.

Upamo, da bo tudi letošnji september tako



dober kot lanski, saj je bilo lani septembra kar 3.535 nočitev, torej več kot avgusta 2005.

Vsekakor pa smo optimistični in upamo, da bo ta sezona boljša ali vsaj enako dobra kot lanska.

Na koncu bi omenila še to, da smo z zelo pomlajeno ekipo recepcije uspešno premagovali vse ovire, se dobro razumeli in sodelovali, za kar se jim ob tej priložnosti lepo zahvaljujem in upam, da bo tudi v prihodnje tako.

“Mama recepcije” Bojana Arko

## ŠIRITEV TRGOVSKE PONUDBE

Letošnjo sezono smo trgovinski dejavnosti priključili še dve prodajni mesti in sicer: Čebelnjak in kiosk Most.

Na Mostu so se lahko obiskovalci pri plačilu parkinga osvežili s hladno pijačo, posladkali s sladoledom in / ali kupili kate-rega izmed top prodajnih jamskih artiklov (DVD, video kaseto ali monografijo).

Drugo prodajno mesto, ki je letos prvič, poleg Mlina in Vinoteke zaživelo v kompleksu Modrijanova domačija, je Čebelnjak.

Ker se nahajamo na eni izmed najbolj obiskanih turističnih točk v Sloveniji, smo hoteli obiskovalcem Postojnske jame in s tem potencialnim kupcem predstaviti tipično arhitekturo kmečkega stavbarstva,

ki se sklada z ostalima dvema objektoma (Mlinom in Vinoteko).

Pred Čebelnjak smo postavili degustacijsko mizico, kjer so lahko mimoidoči poskušali proizvode Medexa in obenem poslušali razlago in pomen medu, saj med in izdelki medu oz. čebeljega panja telesu vračajo in ohranjajo zdravje, dajejo moč, bistrijo duha in blažijo tegobe sodobnega življenja.

Sezona se že bliža h koncu, tako da bomo kmalu imeli na razpolago več časa za razmišljanje koliko in s katerimi prodajnimi mesti bomo v naslednji sezoni še razširili trgovinsko dejavnost.

Danijela Žunič

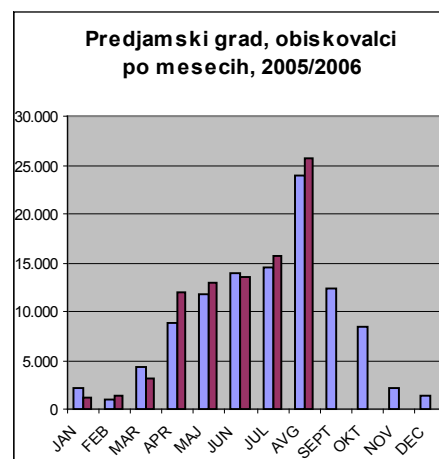
## ODLIČNO POSLOVANJE V PREDJAMI

Glavna sezona je za nami tudi v Predjami in čas je, da nekoliko strnemo misli in ugotovitve zadnjih dveh mesecev. Kot kaže statistika obiskovalcev za Predjamski grad je bila sezona, prav tako kot predsezona, dobra. Presežek obiskovalcev, ki smo ga beležili ob koncu pomladi, smo uspeli obdržati tudi skozi glavno sezono in tako je ob koncu avgusta skupno število obiskovalcev doseglo 85.409 oz. 6,51 % več kot do konca avgusta lani. Glede na dobro sezono v spomladanskih mesecih pričakujemo tudi dober obisk v jesenskem delu leta. Oba glavna poletna meseca, julij in avgust, sta po mesečnem številu obiskovalcev zelo dobro pokrita, predvsem seveda to velja za avgust. Prav zato je bistveno večanje števila obiskovalcev v teh dveh mesecih nepotrebno in tudi nemogoče, saj nam načrte hitro prepreči kapaciteta gradu. Pač pa je zato potrebno v teh dveh mesecih ponudbo Predjame še obogatiti. Letos smo tako poskusno začeli s fotografiranjem obiskovalcev, ponudili smo jim tudi lokostrelstvo in program za otroke, sedaj ob koncu sezone pa ugotavljamo, da je to sicer korak v pravo smer, a je potrebno ponudbo še bolj dodelati in razširiti - to pa so že izzivi za prihodnjo sezono.

Sergeja Kariž



V parku Postojnske jame se širi ponudba Modrijanove domačije.



## TEČAJ IZ VARSTVA PRED SEVANJI

Ker v družbi Postojnska jama, turizem, d. d. opravljamo »sevalno dejavnost« smo povezani izpolnjevati obveznosti, ki nam jih nalaga Pravilnik o obveznostih izvajalca sevalne dejavnosti in imetnika vira ionizirajočih sevanj (Ur. list RS, št. 13, 2/2004). Ena od teh je tudi, da za zaposlene, ki svoje delo opravljajo v Jami, organiziramo in izvedemo Tečaj in izpit iz varstva pred sevanji, smo za približno polovico zaposlenih izvedli 10. julija 2006.

Po končanem tečaju je bilo potrebno opraviti še izpit pri čemer smo se vsi odlično odrezali.

V primerjavi z drugimi evropskimi državami imamo v Sloveniji dejansko najstrožje preventivne zaščitne ukrepe pred sevanji. To za naše podjetje pomeni velike obveznosti. Kot odgovorna oseba za varstvo pred sevanji sem zadolžena, da skrbim za spoštovanje zahtev zakonodaje in seznanjanje delavcev s temi zahtevami.



Udeleženci tečaja, ki se je odvijal v dvorani Pivka v Jamskem dvorcu.

Vsebine predavanja so se nanašale na predstavitev delovnega okolja in organizacijo dela, spoznali smo osnovne fizikalne količine in zgradbo atoma, radioaktivni razpad, vire sevanja v življenjskem okolju, zunanje in notranje obsevanje, merilne metode in meritve, biološke učinke sevanja, zaščitne ukrepe, zakonodajo in ostale vsebine, ki so nam jih predavatelji skušali podati na čimbolj življenjski in enostaven način, saj nam je bila poslušalcem, ki smo pretežno iz družboslovnih voda, fizika in kemija dokaj tuja.

Delovno okolje, kjer se opravlja sevalna dejavnost naše družbe, predstavljajo Postojnska jama, Speleološka postaja, Pivka jama, Črna jama, Otoška jama in Jama pod Predjamskim gradom. Zaposlenim (vodnik, voznik vlaka, čuvaj, organizator produkta za enoto Jama, prodajalec v jami in ostali, ki občasno delajo v jami), ki delajo v teh okoljih, moramo evidentirati in kontrolirati število opravljenih »jamskih« ur, da ne bi presegli predpisane doze. In na ta način preventivno poskrbeti za njihovo zdravje.

Patricija Može

## OBVESTILO

Zaposleni, ki imajo svoje otroke vključene v zdravstveno zavarovanje preko sebe in katerih otroci so starejši od 18 let, morajo dostaviti v kadrovsko službo

### ORIGINALNO POTRDILO O ŠOLANJU oz. POTRDILO O VPISU v šol. letu 2006/07

Za dijake je potrebno dostaviti potrdilo najkasneje do 20. septembra 2006, za študente pa do 10. oktobra 2006.

Na osnovi potrdil bo vključenost otroka v zdravstveno zavarovanje podaljšana za eno leto.

Patricija Može  
Str. sod. za razvoj človeških virov

## ČESTITKE

Čestitamo!  
**Urški Kikovič**  
za sina Marka

*Mitja in Eva Jenček sta zakonsko zvezo sklenila v Predjamskem gradu in nam poslala svoje vtise.*

*Spomin je kot pesem, ki v srcih odzvanja,  
spomin je kot cvet, ki nenehno poganja,  
spomin je svetloba, ki dušo obliva,  
spomin je ljubezen, ki v srcih prebiva!  
Hvala vsem, ki ste nama pričarali tako  
lepe spomine.  
Mitja in Eva Jenček*

*Mladima zakoncema tudi mi želimo vse  
najlepše na njuni skupni poti.*



**Glede na to, da sodelavci zaposleni za določen čas ali preko študentskega servisa počasi zaključujete delo, vas vabimo, da nam sporočite hišni ali elektronski naslov, če želite Proteus prejemati tudi pozimi. Odločitev nam lahko sporočite na elektronski naslov [novice@postojnska-jama.si](mailto:novice@postojnska-jama.si) ali na interno tel. številko 143 (Sabina).**

*Proteus je interno glasilo, ki ga izdaja Postojnska jama, turizem, d.d., Jamska c. 30, Postojna;  
Stalni sodelavci: M. Berčon (gl. urednik), S. Paternost (teh. in odg. urednica), K. Dvorščak, S. Kariž, M. Marinčič, P. Može. Fotografije za to številko so prispevali: B. Dvorščak, D. Kolenc, J. Maček, M. Marinčič, P. Može, S. Paternost, S. Šajn, N. Švara, M. Žnidaršič.  
Tisk: ČukGraf Postojna, 400 izvodov. Prispevke sprejemamo do 20. v mesecu po pošti (Jamska cesta 30, Postojna) ali na elektronski naslov: [novice@postojnska-jama.si](mailto:novice@postojnska-jama.si).*